

ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ ЯК ОРІЄНТИР У ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ОСОБИСТИХ ЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ УЧНЯ ЛЦЕЮ

*О. В. Часнікова, канд., пед. наук,
старший науковий співробітник
відділу географії та економіки
Інституту педагогіки НАПН України*

У процесі реформування системи освіти України набуті під час навчання компетентності можна вважати основним капіталом і життєвим орієнтиром особистості. Одним зі стимулів для впровадження компетентнісного підходу в освіті стали вимоги вітчизняного бізнесу. Недостатній рівень підприємливості населення зумовлює низький рівень ділової активності населення, а отже – негативно впливає на потенціал економічного зростання держави. Основні засади реформи шкільної освіти і напрями реалізації компетентнісного підходу викладено в Концепції Нової української школи. Згідно з Концепцією кожен навчальний предмет має формувати не лише суто предметну компетентність, але робити свій внесок у формування ключових, однією з яких є «підприємливість і фінансова грамотність».

Засвоєння інтегрованої змістової лінії «підприємливість і фінансова грамотність» має забезпечити краще розуміння молодим поколінням практичних аспектів фінансових питань, пов'язаних зі здійсненням заощаджень інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо; сприятиме розвитку лідерських ініціатив, здатності успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі [1].

Підприємливість не є новою категорією і трактування цього поняття широко обговорюється у науковій спільноті. Так, Г. Назаренко, висловлює думку щодо того, що процес набуття підприємницької компетентності має суб'єктивно-об'єктивний характер. І пояснює це тим, що в кожній людині виробляється власне ставлення до певних економічних реалій, формується власний погляд щодо економічних відносин та їхніх перспектив у майбутньому, висловлюється оцінка власних можливостей в економічній сфері [2]. Дослідниця М. Товкало підприємницьку складову кожного уроку через методи, які спонукатимуть учня бути активним, ініціативним, пропонує розвивати комунікабельним, відповідальним тощо [3]. Р. Баландюк зауважує на пов'язаність підприємницького та фінансового матеріалу з реальним світом дитини з інтересами та можливостями учнів [4].

Ми ж робимо акцент на тому, що підприємливість формує ціннісну орієнтацію особистості як конструктивну систему установок на власний економічний добробут і працю на забезпечення власного добробуту та благо суспільства. Ціннісні орієнтації згодом програмують діяльність людини на тривалий час, визначають лінію її життя в соціумі, а навчальні курси економічного змісту, що закладають основи «економічної людини», визнаються важливим освітнім ресурсом, результативність якого в майбутньому впливатиме на суспільно-економічну діяльність дорослої людини, на її фінансове благополуччя.

Добірка змісту навчального матеріалу, і безпосередньо побудова освітнього процесу, мають бути такими, щоб це сприяло не тільки кращому розумінню учнями різних аспектів підприємницької діяльності, а й виробленню особистих ставлень до ділової активності. Активне залучення інтерактивних методів навчання; застосування методу проєктів та проблемного навчання є ефективними інструментами у формуванні підприємницької компетентності. Хочемо зауважити і на те, що науковцями, педагогами й методистами вже розроблені навчальні курси, які будуть інтегровані для розвитку цієї компетентності в обов'язкові предмети шкільної програми ліцею.

Визнаємо, що для частини педагогів саме прийняття економічних категорій в освітньому процесі є непростим професійним кроком. Але переконані, що стрімкий економічний розвиток України як європейської держави сформує і в освітян, і в учнів, і в їхніх батьків потребу економічної освіти й набуття підприємливості як важливого життєвого орієнтиру, а заклади освіти матимуть достатній освітній ресурс для досягнення цієї мети.

Список використаної літератури

1. Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>.
2. Назаренко Г. А. Формування підприємницької компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів у відповідності до вимог нових державних стандартів / Г. А. Назаренко. – Черкаси: ЧОПОПП, 2014. – 68 с.
3. Уроки з підприємницьким тлом / За заг. ред. Е. Бобінської, Р. Шияна, М. Товкало. – Варшава: Сова, 2014. – 400 с.
4. Баландюк Р. Методичні рекомендації щодо навчання «підприємливості та фінансової грамотності» на уроках історії України [Електронний ресурс] / Роман Баландюк // Молодь і ринок. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/144292>